

ШЕЪРЛАР

ШАНБАЛИК

Чўққиларга илинди
Оқ булутлар туғ бўлиб.
Ерга сингмай қор суви,
Кўкка ўрлар буғ бўлиб.

Мусичага манзил-макон,
Таниш бўғот, пешхари.
Бобом тортар ўқариқ,
Бар урилган пешлари.

Момомнинг фикри-зикри
Жағжағу, исмалоқда.
Шанбалик қилиб кеча
Синфимиз чиқди боққа.

Дов-дарахтни боғбонлар,
Соч-соқолин қийишди,

Биз оқлаган дарахтлар,
Оппоқ пайпоқ кийишди.

Раис бобо шод бўлиб,
Қўлимизни қисадир;
— Бу шанбалик тинчликка,
Сизлар қўшган ҳиссадир.

АРҚИТДА

Қўқийбелим¹ ортда қолди,
Қўниб ўтдик Арқитга.
Табиат ҳам бу ерни
Буркаб қўймиш бархитга.

Нор туядай лўкиллаб,
Шошиб оқар Қапчиғай.
Бир-бирига гал бермай,
Сайрар майна, чақчиғай².

Бурқсир арча буроғи,
Урмон яшил, қир яшил.
Сугур ухлар хотиржам,
Юмронқозиқ дон ташир.

Бир бедаво шу мизҳал,
Қақликларга ўқ отди.
Ваҳший садо тинчликка —
Барҳам берди, йўқотди.

Шошиб-пишиб ўлжасин
Патин юлар ютақиб,
Тоғу-тошлар асабий,
Арча ёнар тутатқиб...

ОҚБУРА ТЎЛҚИНЛАРИ

Абдуғани Абдуғафуровга

Нор туядек пишқириб
Авж саратон кунлари,
Киран осмон рангига
Оқбура тўлқинлари!
Оқбура тўлқинлари!

Алла айтар шаҳримга
Мижжа қоқмай тунлари.
Саркашу-саргаштадир
Оқбура тўлқинлари!
Оқбура тўлқинлари!

Тонгдан бергай хушхабар
Майна, булбул унлари.
Қимиздай пишиб келар,
Оқбура тўлқинлари!
Оқбура тўлқинлари!

Барокўҳга ой миниб,
Акс этар ёлқинлари.
Ушга белбоғ — зар камар
Оқбура тўлқинлари!
Оқбура тўлқинлари!

Бағрига сингиб кетар
Кўча-кўй шовқинлари,
Билмагай кеку-адоват
Оқбура тўлқинлари!
Оқбура тўлқинлари!

Ювгай дилдан ғуборни
Шифобахш қултумлари.
Беқиёс шўх-шан наҳр
Оқбура тўлқинлари!
Оқбура тўлқинлари!

Эмиш Алиф Лайлонинг
Оқ туясин хунлари...
Бетакрор, мангу қўшиқ
Оқбура тўлқинлари!
Оқбура тўлқинлари!

АСФАЛЬТДАГИ РАСМЛАР

Ким танимас кўчамизда
Дилшод, Сора, Насмларни.
Асфальт йўлда уймалашиб
Чизар турли расмларни.
Вақтинчалик унутишган
Китоб, ручка, дафтарларни.
Акс этдирар шар ушлаган
Болаларни, каптарларни.
Оқшом чўкиб, тун оҳиста
Қора чойшаб ёпганида,
Кўкнинг момагулдираги
Бўз тулпорин чопганида,
«Сувда оқиб кетмасайди
Йўлда қолган расмлар», — деб
Дилшод тунда ухлолмасдан
Ташвишланиб чиқди ҳадеб.
Эҳ, хайрият ёмғир бу гал
Суратларни ўчирмабди.
Машиналар каптарларни
Чўчитмабди, учирмабди.
Тонг ёришиб, офтоб тоққа
Алвон рангдан дурра боғлар.
«Тинчлик», «Она» деган ёзув,
Шар ушлаган қизалоқлар
Кун нурида товланади
Кечагидан ёрқин, аниқ:
Қуёш акси байроқларга —
Ўтган каби ёлқинланиб.

**БАҲОР ТУШИБ КЕЛАР
ТОҒДАН**

Қорлар эриб,
Туни билан
Ерга ёзиб
Яшил гилам,
Баҳор тушиб келар тоғдан.

Тобланиб
Қиш аёзида,
Синчалакнинг
Баёзида,
Баҳор тушиб келар тоғдан.

Бойчечакдан
Чамбар бошда.
Таъзим қилиб,
Юрт, қуёшга,
Баҳор тушиб келар тоғдан.

Қўлга олиб
Янгроқ торин,
Қўз-қўз қилиб
Иқтидорин,
Баҳор келиб тушар тоғдан.

ҚИШЛОҒИМНИ СОҒИНИБ

Бултур ўғлим қишлоқдан
Бир даста бойчечакни —
Олиб келиб экканди,
Уша мурғак чечакни.

Эртаю кеч парвона,
Қарагани-қараган.
Сўлиб қолди негадир,
Куз ҳам ўтди орадан.

Хайриятки, бойчечак
Енгиб довулни, қорни,
Бу йил қийғос очилди
Қутлаб наврўз-баҳорни.

Ўғлим силаб-сийпалаб,
Бойчечакни ўпади.
Мени-чи кўз ўнгимдан
Она қишлоқ ўтади...

КАМАЛАК

Пайдо бўлди ёй камалак
Кўл бўйида, етти рангда.
Етти қатим ипак мисол
Бўлиштириб санга, манга
Сакрамачоқ қилиб бирин,
Муҳаррамхон ўйнар тонгда.

ДОИРАЧИ

Олинг қани,
Чирмандани.
Бир, икки, уч бошладик,
Шўхроғига ташладик.
Гиж-банг, гиж-банг, гиж-банги.
Кўнглинг ёриб,
Бўлар фориг
Дилнинг ғубори, чанги.
Шу тобда,
Рубобда
Жўр бўлади отаси,
Завқдан ўйга ботасиз.
Гиж-банг, гиж-банг, гиж-банги.
Бу доира жаранги:
Ўғил, қизлар елка оша,
Интилишар, бўйлашар.
Кеч қолганлар залга шошар,
Ким экан деб ўйлашар.
Қаҳрамон Дадаевнинг
Усулидек сержаранг.
Ҳамроқул Одиловнинг
Зарбидек завқли, таранг.
Рака-рум-танг, рака-рум-танг,
Гиж-банг, гиж-банг, гиж-банги.
Ёш созанда Баҳодирнинг
Йўли-йўриғи янги,
Йўли-йўриғи янги.

КОСМОНАВТ

— Тайёрмисиз учишга?

— Ҳа, шайман!

Космонавт бўлиш орзум,

Шу ўй билан яшайман.

Акмалжоннинг эғнида

Скафандр ва кета.

Ана, космос бағрида

Учиб борар ракета.

Кўриб Доктор Войжоним

Еқасини ушлади.

Африкада Бармалей

Тушгин деса тушмади.

Италия устидан

Акмал учиб ўтаркан,

Қарасаки Буратино

Сал бурнини кўтарган.

Мана буни айтишар,

Саёҳату-сайр деб.

Силтаб қолди қўлини

Чипполино хайр, деб.

Шум тулкига чап берган

Ўша машҳур Бўғирсоқ

Ва сеҳрли Қалпоқча

Уртўқмоғу, Ўғирсоп

Ҳайрон бўлиб, лол қолиб

Акмалжонга боқарди.

Бундай парвоз аслида

Ҳаммага ҳам ёқарди.

Бу кўнгилли сафардан

Акмал бир оз толиқди.

Бензобакни қараса,

Енилғи оз қолибди.

Бирдан буйруқ янгради:
— Қайтинг, қўниш майдонга!
Қўзин очса Акмалжон
Ухлаб ётар айвонда...

ИККИ ҚЎЧҚОР СУЗИШАР

Икки қўчқор сузишар
Шохларин қарсиллатиб.
Ҳайрон қолиб сўрайди
Шаҳарлик Абдуллатиф:

— Стадионсиз, судьясиз
Бу қандай мусобақа?—
Қишлоқдаги болалар
Кулишар:— Ва-ҳа, ва-ҳа...

ҲАММАМИЗГА

Гапга солар амакиси Лайлини:
— Сухарингдан менга ҳам бер,
майлими?
— Ўзи учта, майлига.
Бири менга, бири укам Сайлига.
Қолгани-чи, тоғам, холам ва Сизга,
Ҳаммамизга...

АНҚОВ

Бир бола бор, гапларини
Уққан одам кулади.
— Беш тийинлик шарингизни
Нархи қанча туради?..

ЗИНҲОР ЕМА

Сичқонийнинг боласи
Чиқувди ташқарига,
Қўзи тушди илк бора
Қишнинг момик парига.
Чор атрофга аланглаб
У хаёлга чўкибди:
— Увол бўлар демасдан
Қимдир унни тўкибди.
Онаси дер:— ун эмас,
Қишнинг шаъни — қор болам.
Алахсимамай йўлларда
Боғчангга тез бор болам.
Татиб кўрди Сичқонча
Уйлаб шакарми, болми?
— Оғриб қолар томоғинг,
Зинҳор емагин қорни?!

ЛАНДАВУР БҮРИ

Чорраҳанинг четидан
Урин олди Қорбобо.
Бошда челак, кўмрдан —
Қоши-кўзи бор бобо.

Салим қулоқ, оғзини
Қўйди роса ўрнига.
Сабзи олиб ўрадан,
Ёпиштирди бурнига.
Тунда келиб Қуёнжон,
Ўғирлади сабзини.
Бўри эса анқайиб
Қолди очиб оғзини.

АВВАЛ УЗИНГГА БОҚ...

Сочин тарар Синчалак,
Қўлмакчада жилмасдан.
Ўтган-кетган қушларга
Назар-писанд қилмасдан.
Қарға кулар:— у соч тарар,
Қал бўлишни билмасдан!

ХАЙРУЛЛА ОТГАН ТОШЛАР

Баҳор келди отланиб,
Барг ёзиб, қанотланиб.
Тут оқарди, болалар,
Қоқар, силкир, шодланиб.

Икки ҳафта ўтмайин,
Олча, гилос қизарди.
Хайруллода илгак, сим,
Демак, қўли узайди.

У шох эгар, Носиржон
Саралайди пишганин.
Олиб қочар болалар,
Ерга тўп-тўп тушганин.

Боғ кўчанинг тўрида
Ўрик ола бўлибди.
Энг биринчи Хайрулло,
Уни шохда кўрибди.

Шарбат йиғиб шафтоли,
Июль ва август ўтди.
Хайруллониң «ўқ»ларига,
Олма дадил бош тутди.

Қоғати¹ бўлмай ёнғоқ,
Мўлжал олди шошилиб.
Дайди кесак «қарс» этиб,
Ғурра қилди бошини.

У отган кесак, тошни
Йиғса бўлар уч-тўрт қоп.
Синиб қанча дераза,
Дарахтлар бўлди, бетоб.

Шундай қилиб бесамар,
Уч ой ўтди саналмай.
Юрар ҳамон Хайрулло,
Ўз нуқсонин тан олмай...

БИЛМАС ЭКАН...

— Вуй, намунча даҳшатли,
Сиз айтган Тимсоҳ деган.
Эснаганда оғзин қўлда
Ёпишни билмас экан...

СЎҚМОҚ

Дов-дарахтга қиш бобо,
Укпар жиға қистирди.
Мактабга айланма йўл,
Қор ёғди-ю, қисқарди.

Сўқмоқ очдик даладан,
Юрмаймиз энди санқиб.
Зумда бизни мактабга
Етказиб қўяр чанғи.

ОЙ ВА ЮЛДУЗ

Омон ҳовлиқиб сўзлар:
— Осмонда ой учта бўлса,
Бешта бўлса, ўнта бўлса,
Унда қайда яшар юлдузлар?

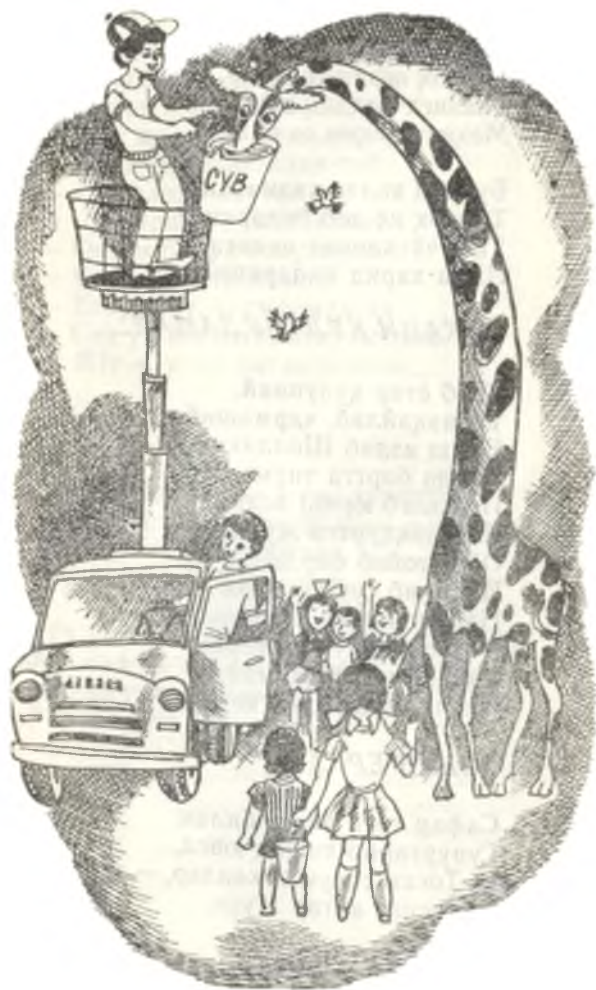
Зебо айтар шошилиб:
— Ундами, юлдузларни
Ибн-Ҳаттоб кўзасига
Олади-да, яшириб...

ЖИРАФА НЕГА ХАФА?

Думи билан ёнбошини чўткалаб,
Жирафа дер: табиатдан ўпкалаб:
— Бўйим ҳатто олти метр бўлса ҳам,
Сув ичаман минг азобда чўккалаб.

ҚИЙИН САВОЛ

Муҳаррамнинг саволлари
Бегард, холи губордан.
— Бобо сизнинг бошингиздан
Ким сут тўкиб юборган...

ТИШ ЧҮТКАНИНГ ПУЛИГА

Читтак асло тап тортмай,
Тимсоҳ оғзин тозалар.
Эвазига қолдиқ гўшт,—
Меҳнат ҳақин оз олар.

Бундай холис хизматни
Тимсоҳ не деб биларкин?
Тиш чўтканинг пулига
Нима харид қиларкин?!

УПКАНИ ҚЎЛТИҚЛАМАЙ...

Усиб ётар қулупнай,
Тарвақайлаб, чирмашиб.
Емиш излаб Шиллиққурт
Чиқди баргга тирмашиб.
Имиллаб юриш асли,
Шиллиққуртга жуда мос.
Оёғи тойиб бирдан,
Йиқилиб тушди бехос.
Пичинг қилар Тошбақа;
— Эҳтиёт бўлиш керак.
Упкани қўлтиқламай,
Шошилмай юриш керак.

СОВУН ЕРКАН

Сафар тоға паста билан
Гупуртириб тишин ювса,
— Тоғам совун ерканлар,— деб
Дадасига айтар Муса.

ЕТАРДИМУ, СИҒМАЙМАН

- Шарларингдан Қобилга берасанми?
- Бераман-да бераман.
- Ойинг агар идиш ювса...
- Мен жавонга тераман.
- Агар уканг йиғласа-чи?
- Уни алдаб овутаман.
- Чучварани сузса бувинг...
- Оғзим билан совутаман.
- Бешикка ётасанми?
- Етардиму, сиғмайман-да.
- Сен уй пойла бизлар кетдик.
- Йўғ-е, унда йиғлайман-да...

ТУРИСТ

Сафар халта орқалаган туристдек,
Дор катаги асфальт йўлдан дурустдек
Зир йўрғалар Ўргимчак,
Ғир йўрғалар Ўргимчак.

Тўр халтага пашша, чивин жойланиб,
Ўзи чизган «ер шари»ни айланиб,
Зир югурар Ўргимчак,
Ғир югурар Ўргимчак.

УЙИН ТОПМАЙ

Туни билан булут қорни
Элаб чиқди,
Тўқайзорни оқ чойшабга
Белаб чиқди.
Хавфу хатар қор остида
Қолгандайин
Қаддин букиб таъзим қилар
Арча, қайин.
Қуён полвон қайтар эди
Оқшом ишдан,
Тўқ-тўқ қилиб ўлжа излар
Қизилиштон.
Қуён ўйлар:— бу ҳам мендек
Сархуш — гаранг.
Уйин топмай ҳар эшикни
Чертар қаранг...

ДАРОЗ САРТАРОШ

Африкада сартарошман,
Дўконим Саваннада.
Филга ўхшаб чўмилмайман
Чад кўлидек — ваннада.
Ота-бобом Жирафа деб
Исмимни бнлиб қўйган.
Баландлигим олти метр,
Камситмаган ҳеч бўйдан.
Мижозларни қашқир каби
Қолдирмайман бир тишлаб.
Заранг баргин эринмасдан
Эҳтиётлаб, қиртишлаб,
Атрофини соябондек
Қайчилайман типпатик,

Туяқушга паноҳ бўлар,
Емғир қуйса тикка-тик.
Ишга тушсак, мижозларга
Бўйинбоғ ҳам тутилмас.
Соч-соқоли ўсган дарахт,
Биздан қочиб-қутулмас...

ҲОЗИРГИ БОЛАЛАР

Қайтдим олис сафардан
Ўғилчамни соғиниб,
У кўрсатар бирма-бир,
Ҳар хил ўйинчоғини.
Эркалатиб, ачомлаб,
Упарканман сўнгги дам.
Ешлигимдан бир лавҳа
Ўтди кўзим ўнгидан.
Ошқовоқ қирса ойнм,
Мен-чи, гирди-капалак.
Эсдан чиқиб Оқ чўрмак¹
Унутилар сопалак².
Бундай зўр ўйинчоқни
Ким кутмаган соғиниб?!
Судрар эдик ип боғлаб,
Ошқовоқ пўчоғини.
Қирқ бешинчи йил ёзи:
Уст-бош юпун — оқ суруп.
Ёрилган товонимга
Онам пиёздоқ суриб,
Сўнг силаб пешанамдан
Мунгли қўшиқ айтади:
— Гул тергани кетган отанг,
Тез орада қайтади,

Товонларим зир қақшаб,
Кўзларимдан ёш томар.
Оқшом кўсак чувирдик,
Ёқиб олиб тошпонар.
Уруш тугаб, одамлар,
Қадди-бастин кўтарди.
Турмуш оғир бўлса ҳам,
Кунлар завқли ўтарди.
Тол чивикдан от қилиб,
Чопган Ортиқ, Мирҳайдар.
Ҳозир бўлса болалар,
«Волга» билан «Зим» ҳайдар.

ҚАРАСАМКИ...

Тишим оғриб тунов кун,
Келдим дўхтирхонага.
Ўтирибман навбат кутиб
Яширинмай панага.

Қарор қилдим оғриқ тишни
Олдириб ташлагани.
Шишиб кетган ияк-бўйним,
Қўрқаман қашлагани.

Кириб кетди битта қизча
Врачга мендан олдин.
Кейин омбур ширқ этганин,
Эшикдан уқиб қолдим.

«Войдод» деган қичқириқдан,
Ўзимни аранг ростлаб
Қарасамки, катта йўлда,
Борар эдим ҳаллослаб...

ПИШЛОҚ

Қор тиззадан, қайроғочга
Булдуриқлар инибди.
Чумчуқларнинг бозори ҳам
Эрта кунда тинибди.
Чилла ҳукми сингиб кетган
Ернинг мағзи-мағзига.
Қарға мағрур кўкка боқар,
Парча пишлоқ оғзида.
Бу гал кутиб ўтирмасдан
Эртактаги Тулкини,
Емоқчийди тумшуғига
Илиб олган мулкини?
Култепада ётган Эшак,
Ханградией-хангради.
Бефаросат хатосини —
Сал кейинроқ англади.
Ҳушёр тортиб, бир ютқиниб
Атрофига қараса,
Ерда сароб тўлқин урар,
Иссиқ қирқ беш даража.
Қордан нишон кўринмайди,
Бош оғриғи босилган.
Фақат тили сангиллаб,
Пишлоқдайин осилган...

ОНАМ КОЙИР

Сув қуйилган челақ, қумғон,
Қаймоқ боғлаб кўпчиди.
Бўғотдаги сумалаклар
Қишининг сўрғич—ўпчиги.
Холдор, Ҳошим чана судраб,
Нега қувнаб тошмасин.
Чақиришиб апил-тапил
Тенг-тушларин, ошнасин.
Сирғанмачоқ ўйнашиб,
Қондиришди ташнасин.
Бироқ Ҳошим айирди
Ботинканинг пошнасин.
Онам койир:— бурама қант
Ейди бугун, шошмасин...

ИНСОФ ТИЛАБ

Она мушук ўғлига,
Алла айтар баралла.
Сичқон унинг сўзига
Қулоқ солар шу палла.
— Сен Арслон зурёди,
Чўнг бобонгдан қолишма.
Арслонга хос иш қилгин,
Сичқон билан олишма.
Ором олгин аллаё,
Ухлай қолгин аллаё.
— Хайрият,— деб Сичқонбой
Иягига қўл тираб,
Инсоф тилаб Мушукка,
Нон кемириб ўтирар...

ЧИЛ ОВИ¹

Бу йил қишки каникулни
Ўтказдим Бешбодомда.
Чунки тоғам моҳир овчи,
Номи кетган одам-да.

Тоғам мени апил-тапил
Саман отга миндириб,
Саҳар овга жўнадик
Ёғли кўмач қилдириб.

Етиб келгач манзилга,
Отни толга жиловлаб,
Қор устига жели² ёзди,
Қўниб қолган чил овлаб.

Бир гала қуш учиб келиб,
Шўнғиди қорга тикка.
Қанотлари олачипор,
Ўхшаб кетар какликка.

Бирдан қорга шўнғиди,
Жуда ҳайрон қолдим ман.
Сўнг ўрдакдек сузиб чиқди
Ўн метрча олдиндан.

Қувиб бордик мўлжалга,
Саман турар дам олиб.
Сузиб бориб бештаси
Тўрга тушди қамалиб.

Нега қорга шўнғиркин
Ташвиш илиб бошига?
Овдан қайтдик ўн чилни
Боғлаб эгар қошига.

ЕРДАМ СЎРАБ

Африкада дув-дув гап,
Уққан ҳайрон қолибди.
Чопиб бориб Туяқуш
Филни мниб олибди.
Туяқушга ўчакишди
Маймуннинг бордек қасди.
Сўнг чирмашди Мангуста,
Тушгиси келмас асти.
Мангустанинг бўйнига
Сўна келиб ёпишди.
Кейин унинг ортидан
Пашша, чивин чопишди.
Шунча юкни кўтариб,
Фил лапанглаб жўнади.
Искаптопар шошганча
Энг устига қўнади.
Гандираклаб фил шўрлик,
Кўтаролмай бўкирди.
Кўзи тушиб сичқонга,
Ёрдам сўраб ўкирди...

ВЕЛОСИПЕД ЕТАКДА

Зафарнинг тархашлиги
Ҳаддан ошди.
Велосипед олгунча
Дадаси шошди.

Боғчага-ку, аяси
Олиб боради.
Велосипед қўнғироғин
Чалиб боради.

Ғашлик қилмай эшикдан
Тез кириб кетар.
— Ойи, Хуршид минмасин,
Эскириб кетар.

Кулиб қўяр дил тўла —
Меҳру ҳаяжон.
Велосипед етакда
Қайтар аяжон.

КИМ ПОЛВОН?

— Синфимизда энг кучли ким?
— Турди.
Ўтган сафар Бурхонни
Кўтариб ерга урди.
— Унчаликмас,
Ичимизда полвон Ғани.
Тунов куни шарт кўтарди
Вазнига тенг штангани.
— Акрам энг зўр,— деди қизлар,
Болалар кулди гуррос.
— Синфимизни ёлғиз ўзи
Ортга тортар, бу рост!
— Бу рост!..

КУЗИН ОЧСА

Бир қоп сабзи ортиб олиб
Бўрига,
Дўқ урганча ҳайвонларнинг
Зўрига,
Қуёнполвон борар милтиқ
Ўқталиб.
Бўри шўрлик қолса баъзан
Тўхталиб,
Сапчиб тушар бехос ирғай
Тўқмоқдан
Келар экан бир товон йўл
Сўқмоқдан.
Бу аҳволни лайлак кўриб
Боғ аро

Чалди бирдан ўрмон бўйлаб
Ноғора.
Қуён чўчиб очса ғилай
Кўзини,
Дуб остида кўриб қолди
Ўзини.

ҚУВИБ ЧИҚДИ ҚУЧАГА

Ит жўжага ташланди,
Жанжал шундан бошланди.
— Юр кўрасан, бос илдам!—
Бақбақаси осилган
Бўйин пати — соябон
Кечиб макка-поядан
Ерни титиб, ўхталиб .
Чопиб бориб, тўхталиб
Қуйруғин ортга тираб,
Икки кўзи ялтираб.
Дакан хўроз даф қилди:
Роса тепди, зап қилди.
Адабин еб ўша дам
Ит келмайди кўчадан.

ДУЛ

Лойхўрақлар лой чувар,
Атроф кўм-кўк, ложувард.
Барра пиёз найчалаб,
Бамисоли най чалар.
Бинафшалар қисман оқ,
Ойим терар исмалоқ.
Бирдан булут қоплади,
Дўл ёғди, шитоблади.
Чўғ тушгандай патакка
Товуқ қочар катакка.
Майса чирт-чирт узилди,
Райҳон беҳол сузилди.
Яшнаб турган дов-дарахт
Янчилиб — яйдоқ, карахт.
Дала-тузни у қастдан,
Савади аямасдан.
Дўл ҳовлиқиб тошман, дер,
Муз ва қорга бошман, дер.
Унинг бағритошлиги,
Ҳовлиқма, бебошлиги
Бошига етди қаранг,
Ерга сингиб йўқ бўлди,
Қуёшдан қочиб аранг.

БОБО ҚАНЧА ЕШДАСИЗ?

(Топишмоқ)

— Бобо кенжа набирангиз

Неча ёшга чиқди ҳозир?

— Кенжам Назир,

Мен қанчага чиққан бўлсам

Шунча ойлик бўлди бўтам.

— Сиз қанчага чиқдингиз.—

Қайтиб-қайтиб сўрар Жавлон.

— Етмиш саккиз ёшга чиқдик,

Набирамиз икковлон.

— Вуй, қизиқ-а, хўш қандай?

— Менинг ёшим уникига қўшганда...

Қим топади Рўзмат бобо

Қанча ёшга тўлганлигин?

Набираси Назир эса,

Неча ойлик бўлганлигин?..

КЕЙИН БИЛСАК

Янги таъмал қўқон гилос

Нишонаси.

Ғойиб бўлди десам қандай

Ишонасиз?

Шум болалар ё бошига

Етдимикан?

Олақанот уни илиб

Кетдимикан?

Кейин билсак, роса хил-хил

Пишган чоғи,

Шамол силкиб барг остига

Тушган чоғи,

Она тупроқ кафти узра

Кўтарибди.

Қаранг яна бир туп гилос

Кўкарибди...

ХАТОСИНИ ТУЗАТДИ

Тушлик пайти шовладан
Татиб кўрмай бир олим,
Жуфтак урди даладан
Ен қўшнимиз Миролим.
Пахта терган этагин
Чорпояда қолдирди.
Тут кўчатни паналаб,
Сўқмоқ йўлга солдирди.
Муаллимн Сардор ака
Қолди чоғи пайқамай.
Шовқин-сурон кўтармади
Сезса ҳамки ҳар қалай.
Ҳадиксираб ортига
Қараб қўяр дамо-дам.
Бўм-бўш кўча, гузарлар,
Маҳаллада кам одам.
Дарвоза қулф, Миролим
Ошиб тушди девордан.
Уни биров қувгандек
Шошиб тушди девордан.
Ўз ҳолича дам олиб,
Қўл-оёғин ростлади.
Қоқиб еди беҳидан,
Чанқоғини босмади.
Ишдан қайтди ойиси,
Бир оз хомуш-хафадир.
Сўраб қолса агар у,
Важи-карсон топади.
Шундай қилиб Миролим
Уч кун юрди тентираб.
Сардор ака ортидан
Келгани йўқ энсираб.
Жаҳлин босиб отасн,
Тергамади, сўкмади.

Ҳеч ким уни «қочқоқ» деб
Обрўсини тўкмади.
Тўпланиб етмиш ёшдан
Токи етти яшарга,
Якшанба кун чиқишди
Маҳалла-кўй ҳашарга.
Пахта учун бахш этса
Барча юрак қўрини.
Миролим юрар сўппайиб,
Элга ёмон кўриниб.
Тузук-қуруқ сўрашмай,
Ўтди Солиҳ, Мирфозил.
Дўстларининг бу иши,
Қўп алам қилди ҳозир.
Қачонгача шу тахлит,
Юраман сандироқлаб.
Кўрсатмасам бўлмайди
Ўзимни-ўзим оқлаб.
Бор гапини тайинлаб
Қўшни Қумри холага,
— Ойим келса айтинг, — деб
Жўнаб кетди далага.

ҚУРАШ

Абдуқаюм даст кўтариб,
Ерга урди Солини.
Қўринг энди болалар,
Мақтанчоқнинг ҳолини.
Ўхтин-ўхтин ҳансирар
«Бўлди» дея ялиниб.
Абдуқаюм атайлаб
Босиб ётар турмасдан.
Типирчилаб сўзлар Соли:
— Инқитиб қўйдинг қастдан.
Бу ҳисобмас, товонимни
Ерга таяб турибман.
Мен ҳам Сени боплардим-у,
Лекин аяб турибман...

КИМ НИМАНИ ХУШ ҚУРАР

Хоҳиш ва таъб не ўзи?
Қим нимани хуш кўрар?
Тулки кавар¹ излайди,
Айиқ болни туш кўрар.

Бойчечак-чи, қуёшни,
Дехқон ерни, далани.
Бешикдаги жужуқлар
Она айтган аллани.

Шокир кутиб ўтирмас,
Ширингуруч совушин.
Хол ёқтирар дарс пайти
Қўнғироқнинг товушин.

ТУЯ ВА ТИКАН

— Эшакнинг танигани шўра эмиш,
Барра беда йилқиларга яхши эмиш.
Қизиқсиниб суриштирар Тулки ялтоқ:
Дейдиларким ёқар эмиш сенга янтоқ.
Қўпик пуркаб сўзлар Туя:
— Шундайку-я,
Менинг ишим отникидан жўялироқ.
Бироқ...
Келтирса-да, бу фалсафанг бир оз ғашни,
Тиканлардан тозалайман дала-даштни...

МЕН ЕҚТИРГАН РАҚАМ

(Қирғиз шоири Акбар Рискүловга)

Қирқ беш рақам кўнглимга
Жуда яқин негадир.
Ўзга сонга ўхшамаган,
Зўр мазмунга эгадир.

Бу сон баъзан қолиб кетар,
Қарражадвал орасида.
Биз яшаймиз катта уйнинг
Қирқ бешинчи хонасида.

Қайда кўрмай бу рақамни,
Дилга шодлик тўлиб кетар.
Қундаликда улар худди
«4», «5» баҳо бўлиб кетар.

Ҳар кун тонгда чойни ичиб,
Мактабга йўл оламан.
Чунки бундай ўхшашликдан,
Ўзим ҳайрон қоламан.

Ҳатто мактаб пештоқига
45- лавҳа осилган.
Минг тўққиз юз қирқ бешда
Қаттол уруш босилган.

ЛОЙИҲАДА ЙУҚ УЙЛАР

Юмронқозик ёқа ушлар,
Ҳайрон Кирпи, Қаламушлар.
Ҳа, Кўрсичқон сўзлар эди,
У олисни кўзлар эди.
— Бу Тошбақа қурган сарой,
Шиллиққуртга шаҳона жой.
Бош планга нолойиқдир,
Мана, кўрсин халойиқ,— дер.
Уй қуришнинг ташвишидан
Олис бўлган,
Холис бўлган,
Тошбақа
Тош саройин қўйиб бошга
Йўртиб кетди сафар тортиб.
Шиллиққурт ҳам қолди,
Карнай нусха уйин ортиб...

СОЯБОН (Манзара)

Баҳор эшик чертди барвақт,
Айиқ эса ҳамон қишлар.
Паррандалар жой танлашиб,
Ин дардида хашак тишлар.
Чумолилар бураб мўйлов,
Саф тортишиб дадил ишлар.
Қўққис момогулдирак,
Ўхтин-ўхтин чертди торин.
Шатур-шутур тўкди булут,
Бисотдаги неки борин.
Эҳ ажабо, кўринг ана,
Табиатнинг нқтидорин
Чумолига соябон —
Бути бир жуфт қўзиқорин.

УЛЖА

Қорни очиб ўзариб,
Ранги-рўйи бўзариб
Сичқон кирди тешикдан,
Балки олдин эшитган.
Шундоқ қўшни омборда —
Хампа тўла дон бор-да.
Челакларда пишлоқ, мой,
Кўплар билмас ҳойнаҳой.
Татиб кўрди бир бошдан
Бугдой, жўхори, мошдан.
Қорни тўйиб, кекириб,
Қаламушни жекириб,
Яқин келди эшикка,
Сигмай қолиб тешикка,
Ўлжа бўлди шу маҳал,
Шопмўйловли мушукка...

УЧ ПАҲЛАВОН

Уч паҳлавон,
Уч қаҳрамон
Жанг-жадалга
Солиб нўхта,
Уш тоғида —
Барокўҳда'
Харсангларни
Қўйиб бошга
Айланишиб,
Тилсим — тошга
Ухлаб ётар
Донг қотишиб.
Болакайлар,
Шовқин солиб,
Юбормангиз
Уйғотишиб...

ХОЛИС ХИЗМАТ

Кана босди қариб қолган Эчкини,
Қолмаганди йўқлагувчи ҳеч кимни.
Эчки ночор Чуғурчуққа ёлборди,
Хизматига оқ тивитдан олборди.
Тивитини олмай қайтиб беришди,
Канасини битта қўймай теришди.
Хурсанд бўлиб ҳафта ўтмай Эчкивой
Оқ тивитдан тўртта қўлқоп тўқиди.
Андазага олди ўзин туёғин,
Чуғурчуқ ҳам қараб уёқ-буёғин:
— Ии бўлар, — деб набирамга, боламга
Раҳмат айтди чевар Эчки холамга.

КИМ АЙТАДИ?

Жам бўлишиб ҳайвонлар,
Қил ўтмай орасидан.
Ҳасратлашиб қолишди
Гап очиб боласидан.
Тулки сўзлар:— фарзандим,
Содда, сўтак, тўпори.
Олмахон дер:— меники,
Қўполларнинг-қўполи.
От айтади:— қулуним,
Ҳеч эпи йўқ чуноқдир.
Эшак мақтар:— хўтигим,
Эсли, қамиш қулоқдир.
Бўри хурсанд:— бизники,
Ҳеч тенги йўқ, мулойим.
Диёнатли, инсофли,
Кўз тегмасин илойим.
Иўлбарс мамнун:— ўғилчам,
Оқибатли, меҳрибон.
— Кенжам озиб кетди,— деб,
Ташвишланар Қаркидон.
Фил юпатиб дўстларин,
Қўтаради кўнглини.
Хўш, ким айтар, уларнинг —
Шу гаплари тўғрими?

ТАСҚАРА

Чоғроқ четан арава
Дўнг кўчада айланар.
Эшитганлар зир чопиб,
Томошага шайланар.

— Мос пахтага — ранг келди,
Олиб қолнинг холалар.
Шишага-шар, лойхуштак,
Доғда қолманг болалар.

Шиша билан мос пахта
Тезде уйиб ташланар.
Карабсизки, шар пуфлаш,
Хуштакбозлик бошланар.

Аттор ниқтар эшагин,
— Чух тулпорим, бос, энди.
Араваннинг ортидан
Қомил елиб осилди.

Жўн ўйнаса майлига,
Эҳ, тасқара, тасқара!
Шим тиззадан йиртилиб,
Бўлди роса масхара.

АТАЙ КИЙДИМ

Қақилдоқ қиз Матлубани
Танимайсиз ҳойнаҳой.
Туфлисини гоҳида,
Кийиб олар пойма-пой.

Қизлар кулса, Матлуба,
Ёқлайди ўз гапини;
— Атай кийдим, ўнг оёғим,
Босмасин деб чапини...

МИРҒИЁСНИНГ ҚИЁСИ

Қаллакланган тутларни кўриб,
Шундай дейди Мирғиёс:
— Мушт дўлайиб турган одамга
Кўплар уни қилишган қиёс.

Дастурхонин қўндириб бошга
Тўй-хашамга ошиққан, шошган
Хотинларга ўхшайди асли,
Шундай эмасми?..

УЧ ОҒАЙНИ

(Япон юмори)

Уч оғайни яшар кўпдан,
Айрилмасдан элдан-тўпдан.
Қайғу-ғамдан олис, йироқ.
Отлари ҳам қизиқ, бироқ —
Қаттасини исми Вах,
Ўртанчасин оти Ҳах,
Энг кенжасин дейдилар Ҳа.
Билсанг улар,
Қотиб кулар:
— Вах-Ҳах-Ҳа! Вах-Ҳах-Ҳа!

ҒОЗ ҚАРНАЙЧИ БҰЛМАСИН

Бола борки чўпчакка
Сериштиёқ, серталаб.
Бобом эртак айтади
Ҳасанбойни эркалаб;
— Қарға қақимчи экан,
Чумчуқ чақимчи экан.
Ғоз карнайчи экан,
Урдак сурнайчи экан.
— Ғоз карнайчи бўлмасин,
Урдак сурнай чалмасин.
Карнайчи Шокир тоғам
Хафа бўлиб қолмасин...

БОШИНГ КЎККА ЕТСА ҲАМ

— Қушлар қандай кийинар?

— Бири созу, бири зўр!

Қора камзул, оқ кўйлақда

Олақарға дирижёр.

Сариқ китель тиктирибди

Ёзга мослаб Зарғалдоқ.

Тўтиқушнинг қулоғида

Тақа нусха зар балдоқ.

Поча-пўстин тўғри келмай,

Қораялоқ хит-хуноб.

Малла костюм зап ярашиб,

Там-там босар Қарқуноқ.

Қизилиштон боши узра,

Энлик алвон тож билан

Чумчуқ юрар етаклашиб

Сергап читтак гож билан,

Қалхат сўзлар:— Пўпишакхон

Бугун жуда пўримсиз.

Булбул кийган усти-бошлар,

Ҳай, наmunча кўримсиз.

Қалдирғоч дер:— дўстлар наҳот,

Қадр-қиммат кийимда.

Бошинг кўкка етса ҳамки,

Булбул бўлиш қийин-да...

ЛАТИФЖОННИНГ ЛОФЛАРИ

Боқчасида Нури, Уктам
Латифжонни лоф дейди.
Сўзларига ишонмай ҳеч
Лофга ола қоп дейди.
Игнага ип ўтказувчи
Асбоб ўйлаб топармиш.
Саксон яшар Узро буви
Уни қутлаб, ўпармиш.
— Янги тарвуз нави,— дейди
Кўтаришга боп бўлар.
Худди сумка, челак каби
Унда тутқи — соп бўлар.
Яна магнит яратармиш
Билимини ошириб.
Терар эмиш гурунчларнинг
Курмак билан тошини.
Бошқалардек лол қолмайди
Адирларни кўргач у.
— Бу,— дер тоғнинг боласимас,
Туяларнинг ўркачи...
Уктам айтар:— бундай гаплар
Кўпдир унинг қопида.
Анча-мунча асос бордир,
Латифжоннинг лофида.

РАСМ ДАРСИДА

Ўқитувчи олма, нокни
Сумкадан олиб, артиб,
Сўнг авайлаб вазага —
Териб чиқди батартиб.
Энг устига ўрнатди
Қизил — нақшин олмани.
— Бу натура болалар,
Ол мани дер, ол мани.
Қани чизинг, акс этсин,
Шундай нозик паллаким...
Шу чоқ сиртдан муаллимни
Йўқлаб қолди аллаким.
Домла қайтса олма йўқ,
Уша қизил — нақшиси.
Қаранг, кимдир еб қўйибди,
Натуранинг яхшисин...

МИНИБ КЕТДИ ОТ ҚИЛИБ

Карим бобо тол шохин
Каллаклади — бутади.
«Қанча эрта экилса,
Шунча барвақт тутадн»...

Кекса боғбон хаёлан
Шу тўғрида ўйларди.
Тўдалашиб болалар
Боғ кўчада ўйнарди.

Бир новдани минганча
Чопқиллаб ўтди Астан.
Тол шохига ёпишди
Еш-яланг сўрамасдан.

Иш билан бўлиб бобо,
Эътиборга олмабди.
Пастга тушса, шохлардан
Ярмиси ҳам қолмабди.

Боғ кўчалик болалар
Кўнгилларин шод қилиб,
Миниб юрар чопқиллаб
Тол шохларини от қилиб.

АЯМАДИ МУЙЛАБИН

Чалган эди чигиртка
Созни авждан юқори,
Тун ярмида узилди
Ғижжагининг бир тори.
Хайриятки бахтига
Устахона — дўкон бор.
Лекин ишлар кундузи
Шохдор қўнғиз дўкондор.
Тонгни кутиб ўтирмай,
Устани кетди излаб.
Топиб шохдор қўнғизни,
Илтимос қилди сизлаб.
Чирилдоқлар нағмаси,
Чиқар авжга — заптига.
— Қолмайин,— дер кўрикдап,
Кафтин ишқаб кафтига.
— Дўкон ёпиқ, эртага
Келгин деб айтолмади.
Чигиртканинг сазасин
Уста ҳам қайтармади.
Иззат-икром кўрсатди
Шохдор қўнғиз эъзозлаб.
Юлиб битта мўйлабин,
Ғижжагин берди созлаб...

ТОПҚИР БҰЛСАНГ...

(Қирғиз халқ топишмоғи)

Байталнинг боласини тойчоқ дерлар,
Туянинг кўрар кўзи бўталоқдир.
Эчкининг эркатоғи улоқ бўлур,
Қўй эса қўзи билан кўнгли чоқдир.
Борди-ю сигир туқса дерлар бузоқ,
Айиқнинг арзандаси мамалоқдир.
Кийик, йўлбарс кенжасин недир оти?
Хўш нимадир маймун, бўри боласи? -
Нима бўлар кирпнтикан зурёди?
Доно бўлсанг, топ ва тўлдир чаласин...

АРСЛОНБОБ

Қирғиз ёзувчиси
Мурза ҒАПАРОВга.

Арслонбобнинг оқ қалпоқли
Чўққисини.
Бир кўришда «севиб» қолди
Кўққис уни.
Ой нурида Дулдулкўл ҳам
Олтин тусда.
Ёғдусида терар ёнғоқ
Хандон писта.
Тоғ кўркини сақлаб қолиш
Борасида,
Қолиб кетар Бобошота
Дарасида.
Кўрган айтар, «Мурза эмас,
Тоғ қарибди».
Рашк кучидан сочи қордек
Оқарибди...

* * *

*Дўстим МАҚСУДХОНнинг
хотирасига*

Уш ухлайди
Барокўхга¹ йўланиб,
Эгар тоғни
Болиш қилиб бошига.
Қиёси йўқ
Оқбуралинг ўлани.
Алла бўлиб,
Инар қовоқ-қошига.

ҚИЗҒАЛДОҚЛАР ҚУТЛАШАР

Тонг оқариб юлдузлар —
Аста ўчиб боради.
Яйлов олис, чўпонлар
Тоққа кўчиб боради.

Тоғам ҳайдар қўйларни,
Қамчисига қўл тираб.
Ёш қўзичоқ хуржунда
Маъраб қўяр мўлтираб.

Иргишлайди шўх қулун,
Пешонаси қўнғир-оқ,
Бўталоқ-чи лўкиллар,
Бўйнида жез қўнғироқ.

Қизғалдоқлар қутлашиб,
Чалар гўё мис карнай.
Куйлар тинмай чулдираб
Осмонда бўз тўрғай.

Яйлов бағрин яшнатди
Оқ ўтовли овуллар.
Тунлар салқин бу ерда,
Қуврай-ўтин ловуллар.

ЭЪТИРОЗ

Эрта тонгдан Зарғалдоқ
Бир хушхабар улашар.
Маданий турмуш учун
Қушлар қандай курашар?
Қилинган иш бобида
Ҳисоб берди Қарқуноқ.
Ютуғимиз бир талай,
Гувоҳ келган ҳар қўноқ.
Сир эмас, чумчуқ, читтак
Шаҳарда кўп юришар.
Печканинг карнайига
Мослаб уйлар қуришар.
Ҳатто эпсиз мусича,
Ўтирмас хас-чўп ташиб.
Тунука том остига
Қолди у ўтроқлашиб.
Лайлакка раҳмат, чунки
Ундан кўплар чўчирди.
Чинор, тутдан инини
Симёғочга кўчирди.
Сўзни қисқарт дегандай
Бургут қўйди ўқталиб.
— Жўр, бедана ҳақида
Ўтирмайман тўхталиб.
Анча-мунча нуқсонга
Барҳам бердик жойида.
Лекин шундай бўлса-да
Бузилмоқда қонда.
Масалан, қалдирғочни
Бойўғли кўп уришган.
Воз кечмайди негадир

Гувалак уй қуришдан.
Айтаверсак гаплар кўп,
Кўмир бир оз озроқда.
Энди қолган ишларни
Ҳал қиламиз ёзроқда...

ОЛАҚАНОТ

Паррандалар тушдан сўнг
Тўпланди букри тутга.
Олақанот¹ устидан
Шикоят тушган судга.
Котиб — Ҳакка уқдирар:
— Қор-ра-ялоқ, сўз Сенга!
Қўпчилик жимиб қолди.
Қораялоқ бир четдан
Ҳасратин тўкиб солди:
— Бу текинхўр камига
Уйимни тортиб олди.
— Эҳ, ғур-ра-гей! Эҳ, ғур-рак!—
Сўзлар гувоҳ Мусича,—
— Шундай улкан чорбоғда

Ҳоким эмиш ўзича.
Еб тугатди узумни,
Бодомдан қолдирмади.
Ҳатто Олаҳаккага
Енғоқдан олдирмади.
Олақанот ўзини
Оқламасин қанчалик.
Бойўғли ҳам ён босиб,
Ёқламасин қанчалик.
Тегмасин деб ўзгага
Текинхўрнинг озори,
Боғдан бадном қилинди
Уша баднафс, безори.

ОМОН БЎЛСИН

Татар шоирлари Боту ТУРАЙ,
Рустам МИНФАЛИМ ва
ГАРАЙ РАҲИМЛАРГА.

Овлоқ ўрмон, зумрад кўлдан
Балиқ овлар бизга Рустам.
Сухбатимиз шеър ҳақида,
Тўрттовимиз тўрт улусдан.

Шоир аҳлин билса бўлар
Дилда ёнган эзгу ҳисдан.
Ҳасан Тўфон юбилейига
Бордик оқшом дабдурустан.

Ҳасан абзий сўзлар мамнун:
«Мир Алишер зукко устам».
Муса Жалил, Тўқай назми,
Бир умрга чиқмас эсдан.

Дўстлар меҳрин мен инкишоб
Этдим бу гал шул хусусдан.
Омон бўлсин Оқ Эдил-у
Гарай Раҳим, Боту, Рустам.

СУНА

Қўғирмоч қовургудай
Саратоннинг қозони.
Хатто кўзга илашмас
Дайди гирдоб тўзони.
Қалдирғочлар анҳорга
Тўш уради керилиб.
Қўй ва моллар сояда
Қавш қайтарар эриниб.
Шу маҳал чипор буқа
Шаталоқ отиб қолди.
Қўйлар ҳушёр тортишиб,
Серкалар қотиб қолди.
Яйловнинг чанги тўзиб,
Тўполон бўлиб кетди.
Буқанинг ғазабидан
Қўп чивин ўлиб кетди.
Думини хода қилиб,
Чопа кетди, бўкирди.
Е унга биров бехос
Игна санчди, ток урди.
Тўғри келган одамни
Аямай сузиб ўтди.
Четан деворни шартта
Шохида бузиб ўтди.
Така сўрар Қўчқордан:
— Ҳўкиз мунча тархаш-а?!
— Бир сўна қўнганига
Шунча ташвиш, хархаша...

ЛОФ ЭМАС

Ҳаво иссиқ, дам эди,
Меҳнат кучи кам эди.
Чумолни тақалаб,
Аста анҳор ёқалаб,
Қамиш ўрди шир этиб,
Чигирткалар чир этиб.
Тегавергач гашимга,
Имлаб қўйдим Ҳошимга.
Тўрттасини от қилиб,
Қогоздан қанот қилиб
Аравага қўшилди,
Сўрагайсиз хўш энди?
Ким ҳақ тўлар кам ишга,
Уша куни қамишга
Оқ саройни тўлдирдик,
Кўк саройни тўлдирдик.
Дўстим ишлар шундақа,
Ошпаз эди Тошбақа.
То овқати пишгунча,
Ухлаб қопмиз тошдақа...

УН ТОВУҚҚА БЕРМАДИК

Тонг отмасдан қий-қиёлаб
Қолди бирдан бабақ Хўроз.
Ғафлат босиб ғарам узра
Ухлаб ётар итим Барбос.
Бир кечада беш товуқни
Олғир тулки қипти ғойиб.
Бўш катакда ёлғиз Хўроз
Турар эди мунғайиб.
Отам дейди:—Қопқон бўлса
Бир кўрсатиб қўяр эдик.
Бўпти, ўғлим, бу маккорга
Биз ҳозирча «қойил» дедик.
Қовун-тарвуз авжи пишган,
Қунгабоқар чойлаб ётар.
Малиш қўйлар кавш қайтариб,
Ниманидир чайнаб ётар.
Чирилдоқлар гал беришмас,
Қумғон қайнаб тошиқади.
Султон думбул пиширгани
Тезак қалаб ошиқади.
Тошфонарнинг ҳожати йўқ,
Ой шуъласи мўл-кўл ёғар.
Ҳаким ушлар бузоқчани,
Ойим эса сигир соғар.
Қўплар билмас полнз ичра
Юлдуз санаб ётиш гаштин.
Отам бизга сўйлаб берар
Алиф Лайло саргузаштин...
Ярим кеча, сал нарида
Недир тўқ-тўқ этиб борар.
Чайла ёқдан чиқиб аста
Қўрқа-писа кетиб борар.
Олиб заранг таёғини
Отам кутиб турди анча.

Тулки экан, кувачани—
Бошга кийиб кўтарганча
Тўқ-тўқ этиб борар эди.
Сут ичгани тушган экан.
Ундан бошин чиқаролмай,
Қўрқиб кетиб шошган экан.
Отам унинг терисига
Сомон тиқиб кергани йўқ.
Уй тўрига осиб қўйдик,
Ўн товуққа бергани йўқ...

ДОНИЕРНИНГ БАҲОНАСИ

Елкага сумка осиб,
Қорларни ғарч-ғурч босиб,
Кетиб борар Дониёр.

Шу пайт бурилди чапга,
Сиз ўйларсиз мактабга —
Етиб борар Дониёр.

Эҳ, қандай роҳат, маза,
Музда сирганиб роса
Чарчаб-ҳорди Дониёр.

Уст-бошини қоқиб аста,
Кейин охирги дарсга
Шошмай борди Дониёр.

Дер эшикни қия очиб:
— Кечиринг, тобим қочиб
Тўғри врачга бордим.

Муаллим сўзлар шунда:
— Даволаниб ёт унда.
— Энди тузалиб қолдим!

УТ КЕТДИ

— Ут кетди,— деб қолди кимдир,
Тўс-тўполон бошланди.
Икром толнинг шохин юлар,
Мен челаққа ташландим.
— Қани? Қайда?— сўрар шошиб
Анвар шу чоқ Очилдан.
Чопиб борар болакайлар.
— Тезроқ югур, бос, илдам.
— Ана, қаранг! Қир бағрини.
Учирамыз биз қандоқ?
— Эсинг борми, бу ўт эмас,
Очйлибди қизғалдоқ...

ЧУНТАҚНИНГ ТЕШИГИ

— Чўнтагингдан тушиб қолса
Эллик беш тийин танга,
Қани, менга айтиб бер-чи,
Нима қолар киссангда?!

— Тўплаб юрган тангаларим,
Жами эллик беш эди.
Демак, унда қолар фақат
Чўнтагимнинг тешиги.

ИЛОН БИЛАН ПАРОХОД

Уқитувчи йўқлаб қолди:
— Исматов Фарҳод борми?
Айтиб бергин судралувчи
Жонзоту-жониворни?
— Ҳалиги судралувчи
Чувалчанг, иннайкейин...
— Шошилмай, ўйла Фарҳод.
— Ҳалиги, топдим, яъни,
Илон билан Пароход...

ҚУЁШ ВА АСАЛАРИ

Оқшом чўкиб, Гулибеор
Бошга дурра ўради.
Туни билан ҳордиқ олиб,
Ширин тушлар кўради.

Тонгда кимдир қўшиқ айтар,
— Дайди шамол қоч энди.
Ариларнинг қўшиғидан,
Гулибеор очилди.

Қуёш тоғдан мўралаб,
Хижолатдан бош қашир.
Асалари виз-виз қатнаб,
Қувачада бол ташир.

ЭСКИЗЛАР

Чимирганча қошини
Сурат солар ёш рассом,
Шўхликлардан ошиниб
Қоғозга, деворларга.
Қўлида турфа қалам,
Отаси, чиз деб болам
Совға қилган Темурга.
...Қаламга боғлиқ лавҳа —
Қолгандир бир умрга
Қирқ бешинчи йил эди,
Ўқирдик биринчида. /
Бўёқ, қалам ва дафтар
Камёб, ташнайди жуда.
Қўнғир тус битта қалам
Етарди синфимизга.)
Жалолиддин¹ вақтинча
Бериб турарди бизга.
Чизардик жанг-жадаллардан,
Ғолиб қайтган жангчини.
Фашистларнинг самолёти
Портлар ерга санчилиб...
Юлдуз, каска, танк расми,
Бизга у кез ёд бўлган.
Қўлтиқтаёқ муаллимнинг,
Сўзлари қанот бўлган.
Келар отлиқ суворийлар
Ўт чатнатиб туёқдан.
Кўз олдимдан кетмас сира
Латта сумка, қўнғир қалам,
Музлаб қолган сиёҳдон.
Ўтди-кетди у дамлар
Бамисоли туш каби.

Қутлуғ, шодмон кунларга
Талпингандик қуш каби.
...Чизгин даври даврон ўғли
Каптарларни, Қуёшни.
Мўйқаламинг нурли бўлсин,
Берсин улкан бардошни.
Бобонг руҳи жиловдор,
Ўғлон, бахтинг бекамдир.
Умид билан отанг ҳам
Қўрар кўзим дегандир.

ОБШИРСОЙДА

Обширсойга етиб келдик,
Айни дешни.
Уюрларни суғоргани
Борар Эшим.

Қўш қояда кун илғиниб,
Тураб зўрға.
Нимагадир суғ ичмайди,
Саман йўрға.

Еш чавандоз ҳуштак чалиб,
Ишқиради.
Саман қулоқ чимириб,
Пишқиради.

Бешик-бешик тўлқин сапчир,
Ўйин қуриб.
Отлар асов, билмас юган,
Бўйинтуруқ.

Обширга кел, гар шаҳарда
Чарчаб-ҳорсанг.
Арчадайин кўнглинг яшнар,
Тоққа борсанг.

САҚМОНЧИ-ЕРДАМЧИ

!
Акром, Икром, Раҳмон-чи?
Улар кичик сақмончи.
Айт-чи, сақмон дер нега?
Буми, ёрдам фермага.
Тинглаб чўпон сўзини,
Айриб қўйдан қўзини,
Аввал тамға ўйишар,
Кейин, ўтга қўйишар.
Акром, Икром, Раҳмон-чи?
Ҳозир ёш-да, сақмончи!

СУВНИНГ РАНГИ

— Сенда гап бор,
Дўстим Ғаффор,
Айт-чи сувнинг рангини?

— Дўстим Нишон,
Менга ишон,
Ахир бу гап янгими?

— Борми фаҳминг?
Дов-дарахтнинг
Ювар-ғубор чангини.

Дала-тошлар
Ундап яшнар,
Кўриб қувнар кўзимиз.

Ёзу қишлар,
Ранг бағишлар.
Гуллар дала-тузимиз.

— Тўғри гапинг,
Сувнинг нафин
Билмаймиз-да, ўзимиз.

БЕРКИНМАЧОҚ

Парёстикқа
Буркаб бошин,
Беркинмачоқ
Ўйнар Ҳошим.

— Уйда йўқман,
Қараб кўр-чи?—
Уша заҳот
Топар Йўлчи.

Яхши ўйин
Беркинмачоқ.
Аммо чойнак
Бўлди пачоқ...

ҚУШИҚ ҚИЛИБ

Эриб қишнинг
Муз — қирмочи,
Қулоқ ёзди
Ялпиз, мочин.

Қуёш нурин
Эмиб қайноқ,
Таъзим қилар
Момақаймоқ.

Тол шохиннинг
Юмшаб банди,
Анҳор суви
Лойқаланди.

Қўшиқ қилиб
Кўклам сўзнн,
Деҳқон ишга
Урди ўзнн.